

MNOŽINSKO SKUPLJANJE PODATAKA

Termin *crowdsourcing* (*crowd* – mnoštvo, gomila; *source* – izvor) stvorili su 2005. Jeff Howe i Mark Robinson urednici u časopisu *Wired*. Termin je stvoren iz potrebe da se ime- nuje postupak kojim tvrtke, služeći se internetom, prenose poslove na neke pojedince. Oni su zaključili da se u tom postupku zapravo radi o prenošenju poslova na mnoštvo, množinu ili gomilu pa je tako nastao termin *crowdsourcing* koji se može odnositi na široki spektar aktivnosti. E. Estellés-Arolas i F. González-Ladrón-de-Guevara u članku *Towards an integrated crowdsourcing definition* (*Journal of Information Science* 2012, 2, 189–200) defini- raju *crowdsourcing* kao mrežnu aktivnost u kojoj pojedinci, institucije, nevladine organiza- cije ili poduzeća pozivaju otvorenim pozivom raznorodnu grupu pojedinaca s različitim znanjima da se dobrovoljno uključe u rješavanje nekog zadatka ili problema.

Termin *crowdsourcing* nastao je po uzoru na termin *outsourcing* kojim se u ekonomiji na- ziva postupak prenošenja dijela poslova neke tvrtke na neke druge tvrtke. Glavni razlog takvog postupka je jeftinija radna snaga u zemljama u koje se posao prenosi. Za razliku od *outsourcinga* kod *crowdsourcinga* se radi o prenošenju poslova na nepoznato mnoštvo koje se preko interneta poziva da se dobrovoljno priključi rješavanju nekog zadatka. Možda naj- poznatiji primjer *crowdsourcinga* je Wikipedija jer tu enciklopediju ne stvaraju poznati enciklopedisti nego mnoštvo nepoznatih pojedinaca.

Osnovne informacije o terminu *crowdsourcing*, koji sve češće nalazimo i u kartografskim tekstovima, pronašli smo u engleskoj inačici Wikipedije. Ona upućuje i na članke o tome terminu na mnogim drugim jezicima. Većina članaka na drugim jezicima, npr. njemačkom, talijanskom, ruskom i slovenskom, zadržala je u naslovu engleski termin. Na hrvatskom jeziku predložen je naziv *nabava iz mnoštva*. Za primjenu tog termina u kartografiji predložimo termin “množinsko skupljanje podataka”. Na Hrvatskom jezičnom portalu (<http://hjp.novi-liber.hr/>) nema pridjeva od imenice mnoštvo. Od imenice množina, što je si- nonim i za mnoštvo, postoji pridjev množinski pa stoga i predlažem prethodno navedeni termin.

Najpoznatiji primjer množinskog skupljanja podataka u kartografiji je projekt *OpenStreetMap* (OSM) o kojem je u inozemnoj i domaćoj stručnoj literaturi već objavljeno mnoštvo informa- cija. OSM je projekt virtualne zajednice s ciljem stvaranja slobodne, svima dostupne karte svijeta, koju svatko može sam i doradivati. Karte, odnosno kartografski podaci na OSM-u su doprinosi suradnika, a uglavnom nastaju primjenom ručnih GPS uređaja, preuzimanjem podataka s aerosnimaka ili satelitskih snimaka i iz drugih slobodnih izvora.

Uz termin množinsko skupljanje podataka u kartografiji se za takav način skupljanja geo- informacija upotrebljava i termin *dobrovoljne geoinformacije* (*volunteered geographic infor- mation* – VGI). Koliko se takav način skupljanja geoinformacija proširio i dobio na važnosti posljednjih godina svjedoči i knjiga *Crowdsourcing Geographic Knowledge* koju su uredili Daniel Sui, Sarah Elwood i Michael Goodchild, a objavljuje *Springer* ove 2013. godine. Knji- ga daje i odgovor na pitanje jesu li u kartografiji termini *crowdsourced data* i *volunteered geographic information* sinonimi ili ipak postoje određene razlike.

Nedjeljko Frančula